

Od 27. oktobra morajo banke poplačevati upnike na podlagi nove listine, to je izvršnice

Izvršnica starta. Bo kaj rešila?

█ Monika Weiss, Jure Ugovšek
finance@finance.si

Listina, ki upnikom zagotavlja nepreklicno poplačilo z dolžnikovih bančnih računov – če in ko denar na teh računih bo –, bo polno zaživela 27. oktobra. S tem datumom namreč banke lahko začnejo »unovčevati« izvršnice, ki jih predložijo upniki. Ali podjetja sploh izdajajo izvršnice? Bo ta novi instrument res izboljšal plačilno disciplino in likvidnost ali ne, ker v sistemu ni denarja?

Izvršnico je kot listino, s katero se dolжник zaveže upniku plačati določen denarni znesek, zakonil konec julija noveliran zakon o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP-1). Podjetja in tudi državne ustanove torej izvršnice že lahko izdajajo svojim poslovnim partnerjem in dobaviteljem – zadnji pa bodo lahko od 27. oktobra oziroma od prihodnjega tedna (zaradi konca tedna) izvršnice začeli unovčevati na dolžnikovi banki, če bo ta plačilom zamujal.

Sploh kdo že izdaja izvršnico?

Koliko izvršnic, ki je direkten izvršilni naslov, je že izdanih, ni jasno. Marjana Tičar Bešter, predsednica Notarske zbornice Slovenije, pojasnjuje, da so se pri notarjih o izvršnici doslej pozanimali predvsem večji gospodarski subjekti, ki v svoje pogodbe kot dobavitelji vnašajo izvršnico. S konkretnimi številkami o skle-

njenih pogodbah še ne more postreči, saj je »instrument še sorazmerno mlad«. V zbornici ocenjujejo, da bo v začetku sklenjenih nekaj pogodb, ki bodo kot instrument varovanja določale izvršnico, vse pa je odvisno od nadaljnje izvedbe v praksi. Izvršna direktorica za zakonodajo in politiko GZS Alenka Avberšek pravi, da med svojimi člani velikega zanimanja za uporabo izvršnice niso zaznali. »Verjetno se bo instrument pogosto uporabljal v praksi, ker za zdaj gospodarski subjekti še menijo, da se bodo tako izognili sodnim postopkom, drugi pa bodo videli možnost plačila pri odloženih plačilih. Poznavanje instrumenta med poslovneži verjetno še ni zadostno, zlasti pa med malimi gospodarskimi subjekti, ki niso veščiji prava,« pojasnjuje Marjana Tičar Bešter.

So banke pripravljene?

Banke in hranilnice so se za sprejemanje in unovčevanje izvršnic morale pripraviti tako kadrovske kot informacijske; v vseh zagotavljajo, da so pripravljene, manjših zapletov ne izključujejo. Združenje bank Slovenije je pripravilo enotno navodilo, ki določa postopek unovčevanja izvršnic in tudi komuniciranja med bankami pri unovčevanju izvršnice.

Metoda je namreč takšna: upnik bo izvršnico v unovčenje prinesel dolžnikovi banki, ta pa

jo mora poplačati iz sredstev na računu dolžnika, prek katerega opravlja plačilne storitve. Če na tem računu ni (dovolj) denarja, prenese banka na ta račun – kot pravi zakon – »ustrezen znesek z drugih dolžnikovih računov, depozitov ali varčevanj, če dolжник s temi sredstvi lahko razpolaga«. Če denarja za poplačilo še vedno ni dovolj, banka obvesti druge banke, kjer ima dolжник račun, in te morajo takoj prenesti denar za poplačilo izvršnice na račun dolžnika pri banki.

Na niti eni banki nam sicer niso potrdili, da bo izvršnica zasuk na bolje. »Pomembnejših sprememb v likvidnosti gospodarstva zaradi izvršnic ne pričakujemo,« pravijo v Gorenjski banki, NKBM in v NLB. Ter pojasnjujejo: »Gospodarski subjekti so namreč že zdaj imeli na voljo različne instrumente, ki povečujejo verjetnost, da bo upnika poplačal dolжник (denimo direktna obremenitev, menica, izvršba).«

Kaj se dogaja s plačilno disciplino

Po zadnjih podatkih AJPES so imela podjetja septembra v povprečju dnevno za skoraj 718 milijonov evrov zapadlih neporavnanih obveznosti zgolj iz sodnih sklepov o izvršbi in davčnega dolga, espeji pa za skoraj 131 milijonov. Pri podjetjih je to drugi največji mesečni dolgletos (po juliju), pri espejih pa se vsak mesec letos povečuje; januarja je bil 103

milijone, zdaj pa 131 milijonov.

Koliko pa si podjetja še dolgujejo med sabo? Kazalec tega so lahko prijavljene neporavnane obveznosti, ki jih podjetja morajo prijavljati v pobote pri AJPES. Če so se januarja ti zneski gibali pri 870 milijonih evrov, so v zadnji krog pobota minuli petek podjetja prijavila za 647 milijonov evrov neporavnanih obveznosti. Pobotanih je bilo za 45,2 milijona ali sedem odstotkov. Letos so se zneski pobotanega gibali med 6,5 in 8,5 odstotka prijavljenih obveznosti.

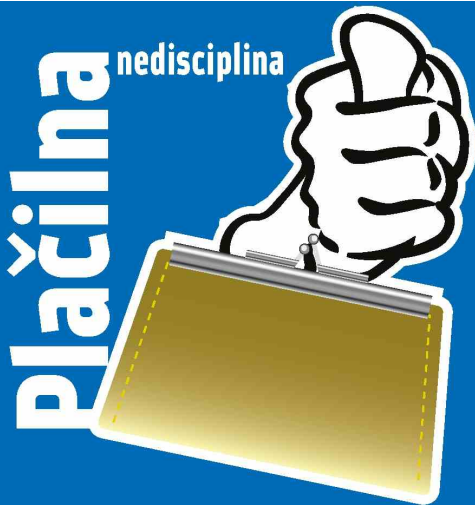
Notarji bi uvedli notarski zapis

Marjana Tičar Bešter pravi, da gre pri izvršnici za instrument, ki je unikum v Evropi in znan le na Hrvaškem, pred nedavnim pa so ga začeli uvajati tudi v Makedoniji. »Na Hrvaškem so ob uvedbi izvršnice določili le overitev podpisa, pozneje pa se je izkazalo, da to ne zadošča, zakon pa spremenili tako, da je potreben notarski zapis,« pojasnjuje. Takšna rešitev se notarjem zdi bolj upravičena, saj na podlagi izvršnice lahko nastopijo tudi sodni postopki, »za to pa je po našem mnenju potrebno, da se zadeve urejajo prek notarja, saj overjamolistine, ki so namenjene sodnim postopkom«. Dodajajo, da bi bilo bolje, če bi se izvršnica sklepala v notarskem zapisu, za to pa bi bili pripravljene tudi ponuditi dostopno ceno takšne storitve. ●

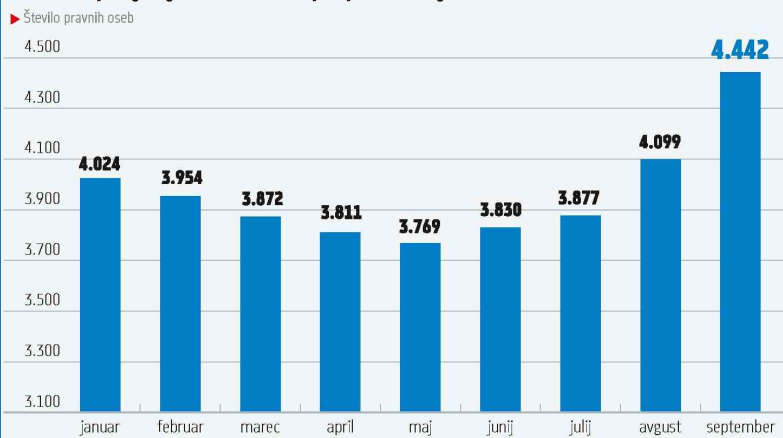
► »Poznavanje instrumenta med poslovneži verjetno še ni zadostno, zlasti pa med malimi gospodarskimi subjekti, ki niso veščiji prava,« pojasnjuje predsednica Notarske zbornice Slovenije **Marjana Tičar Bešter**.

► »Izvršnica se ponuja kot primerna zaščita predvsem pri gradbenih poslih in vseh drugih večjih poslih z morebitnimi novimi poslovnimi partnerji oziroma s takimi, s katerimi še ni vzpostavljeno obojestransko zaupanje,« pojasnjuje **Alenka Avberšek** iz GZS.

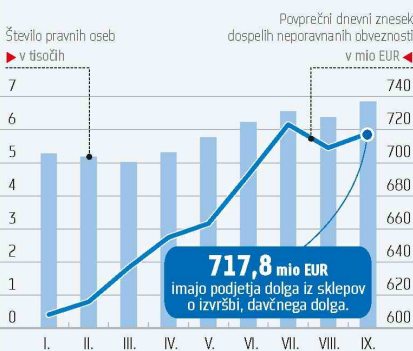
Število podjetij z zamudami pri plačil daljših od treh mesecev

Op.: upoštevani so le neporavnane obveznosti sodnih sklepov o izvršbi, davčnega dolga in stroškov davčne izvršbe in podobno.

Vir: AJPES

Zamude pri plačilih podjetij

Op.: upoštevani so le neporavnane obveznosti sodnih sklepov o izvršbi, davčnega dolga in stroškov davčne izvršbe in podobno.

Zamude pri plačilih samostojnih podjetnikov

Prijavljene neporavnane obveznosti v pobot pri AJPES

Vir: AJPES

KOLIKO JE NEPORAVNANIH ZAPADLIH OBVEZNOSTI V GOSPODARSTVU